

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Hegyedévre 2 korona 50 fill. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-úthar.
Borá a Hírlapok díjazásának

Hirdetéseket és nyilvtári közleményeket
a kiadóhivatal
mérésenkelt áron számít fel.

A miniszterelnök belügyi programja.

A pénzügyi bizottság ülésén, a belügyi tárca költségvetésének tárgyalásánál felszólalt gróf K h u e n-H é d e r v á r y Károly miniszterelnök is és beszédében egy teljes belügyi programot adott. Kiterjeszkedett minden belügyi kérdésre a közigazgatás reformjától kezdve egész az országos levéltár megfelelő elhelyezéséig.

Különös súlyt kell tulajdonitanunk a közigazgatás reformjáról tett kijelentéseinek és ezek között legfőként annak, hogy a miniszterelnök a k i n e v e z é s i rendszernek a h i v e és hogy a közigazgatás reformjától nem tudja és nem kívánja elválasztani a községi igazgatás reformját. Ezek a kijelentések mélyreható változásokat jelentenek a magyar közigazgatás szervezésében.

A pénzügyi bizottság különben a belügyi tárca költségvetését általánoságban és részleteiben is elfogadta.

Az ülés lefolyásáról tudósítunk a következő:

A képviselőház pénzügyi bizottsága gróf K h u e n-H é d e r v á r y Károly miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter részvételével L á n g Lajos elnöklété alatt tartott ülésén folytatta a belügyi tárca költségvetésének tárgyalását.

Gróf K h u e n-H é d e r v á r y Károly miniszterelnök a közigazgatás reformjára nézve azon nézetének ad kifejezést, hogy a k i n e v e z é s i rendszer behozatala szerencsés megoldás lenne. Ez azonban csak egyéni nézete és a közigazgatás reformjával kapcsolatban teendő nyilatkozatait, melyekkel a felszólalásokra reflektált, inkább egy akadémikus eszmecserének tekintti.

A kinevezési rendszer igen jól összeegyeztethető az autonómiával, mert hiszen az ideális cél az lenne, hogy az állami igazgatást állami szervek, az autonómia körébe tartozó közigazgatást pedig autonómikus szervek lássák el. E reform helyes megoldásánál szociálpolitikai szempontok is súlyosan esnek a mérlegbe. E szempont is kötelezőleg kívánja a közigazgatási állások állandósítását. Nagyszámu igen képzett fiatal erők nagyrészt azokból tódulnak, főleg a mi-

niszteri hivatali pályára, ahol ez állapot az ismert túlszámoltságot okozta és lehetetlenné teszi, hogy miniszteriális igazgatás körében megüresedő állások a már bentiekök sérelme nélkül a vidéki igazgatásban gyakorlatilag kiképzett erőkkel töltsenek be. A jó közigazgatás közgazdaságilag is nagy jelentőségű következményekkel jár, nagy befolyást gyakorolva a hitelbiztonságra, az ipari vállalatok létesítésére. A nemzetiségi kérdés szempontjából is igen fontos a jó és szolid közigazgatás, mert a legtöbb esetben a gyenge adminisztráció ad alkalmat az elégedetlenségre. Szükséges a közigazgatásnak modern szellemben való újjászervezése olyképp, hogy a pártpolitikai szempontok teljesen kiküszöböltsenek, mert elvitázhatatlan tény, hogy ma eszempontok erősen érvényesülnek, ami a mai választási rendszer mellett egész természetes is. A községi közigazgatás igen túl van terhelve. A községi közigazgatás körébe vágó köteleességek rendszerint háttérbe szorulnak az állami funkciók ellátása miatt. A közigazgatás reformja el nem választható a községi szervezeti reformjától és ezért e két kérdés vagy együtt, vagy paralel lesz megoldandó. De addig is, míg ez megtörténhetik, a kormány igyekezni fog egyes kirívó vizsátságok orvoslására, mint pl. a segédjegyzői állások mielőbbi szervezésére, a legközelebbi költségvetésbe is már egy nagyobb összeget kíván beilleszteni. A mai apparátus mellett jóformán meg sem felelhetnek a községek köteleességeinek. A vármegyei tisztviselők jogos igényeinek a kielégítése más módon is eszközölhető, mint ahogy azt a vármegyei tisztviselők kívánják és erre ő maga is nagy súlyt helyez, mert teljes egészében méltányolja azon nagyfotosságú feladatokat, melyek teljesítése a vármegyei tisztviselők hivatása. A kivándorlás csakis indirekte csökkenhet. Öröndetes tény az, hogy ma már sokkal kevesebb azoknak a száma, akik anyagilag tönkretéve, fizikailag kimerítve, beteges elcsigázva vándorolnak vissza és ezen eredményt nagyrészt a kivándorlás szabályozásának tulajdonítja. A főváros ügyeinek gondozását egyik legfontosabb feladatának tartja a kormány és ezzel a legintenzívebben szándékozik foglalkozni. A fővárosi törvényre vi-

zója igen körültekintő megfontolást igényel. A főváros rendezése körül, nézete szerint nagyrészt az akkori viszonyok közrejátszása folytán több tévedés történt. Még könnyen meg lehetett volna egykor a szabad terek kérdését oldani kis költséggel, mely ennek megvalósítása ma óriási anyagi áldozatokat igényelne.

A főváros fejlesztése körüli kötelezettségét, a kormány a pénzügyi helyzet diktálta kereteken belül nem fogja elhanyagolni. A gyermekvédelem egy populáris intézménnyé fejlődött, melybe idővel bizonyos viszárlések is becsuszta és ezeket a visszaszorítását jelenti a költségvetésben jelzett megtakarítás. Már ismeretese a bajok forrásai és a visszaélések megszüntetésére alkalmas intézkedések már folyamatban is vannak. Az ország egész egészségügyi tanács ismeretes nyilatkozatára nézve megjegyzi, hogy az Országos Gazdasági Egyesület egy javaslatot terjesztett a kormány elé, amelyben felhívja a kormány figyelmét az egyke rendszer terjedésében megnyilvánuló káros következményekre és javaslatot tesz ezen káros következmények mielőlti ellensúlyozására. A kormány ezen javaslatot kiadta az ország közegészségügyi tanácsnak, amely a kérdést egy magasabb közegészségügyi szempontból is tárgyalta szakvéleményében, mely szakvélemény azonban nem a nagyközönség részére volt szárvá, de mint egy kizárólag a beligazgatás körén belüli szakvélemény lett megszerkesztve. — A betegápolási költségek nagyon felszaporodtak. — A kórházak építése ujabban nagyobb lendületet vett, de ez nem, kizárólag az illető városok vagy vármegyék áldozatkészségéből, hanem a betegápolási költségekre való utalással történt és ily módon e betegápolási alap nagyszögű annuitások fedezésével lett terhelve. Ezért célszerűbbnek látja, hogy a kórházak építésére szánt segélyek ne ilyen közvetett úton adassanak, ami az áttekintést lehetetlenné teszi, hanem e segélyek a költségvetésbe mint fix összegek vétessenek fel. A körorvosi állások szervezéséről és betöltéséről gondoskodás történt a javaslatban, bár e tekintetben igen nagy nehézséget okoz az a körülmény, hogy sok körorvosi állás nem tölthető be jelentkezők hiánya miatt. A választói jog reformja a választói joggal nem kapcsolatos.

A városi választói rendszernek függetlennek kell lennie a politikai választóigától. A városokban elsősorban gazdasági és kulturális érdekek kielégítéséről van szó, ami nem teszi indokoltá a kétféle választói jogosultság egységesítését. A belügyminisztériumnak megfelelő épületben való elhelyezése szükséges lenne, de e kérdés előelőre anyagi okokból meg nem oldható. Ellenben az országos levéltárnak megfelelő épületben való elhelyezését okvetlenül meg fogja valósítani, mert azt a nagy nemzeti kincset, amely ott fel van halmozva, nem lehet a jelenlegi épületben egy esetleges elpusztulásnak kitenni. Az igazolványos altiszteknek a postai és a vasutnál való alkalmazását nagyobb mértékben tartja kívánatosnak. A belügyi igazgatást a bizottság eddig is tapasztalt jóindulatába ajánlva, kéri a javaslat elfogadását.

A bizottság többsége a javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadta.

Városi közgyűlés. Két napos közgyűlése volt hétfőn és kedden Szentes városnak. — A közgyűlés megkezdésekor a képviselők oly nagy tömege vonult fel, hogy a tájékoztatlan szemlélő bizonyára a legnagyobb elismerést nyilváníthatta volna a városatyák lelkiismeretes buzgalma iránt. — A tárgysorozat első tekintetében egészen szürkének mutatkozott, voltaképpen csak egy lényeges tárgy szerepelt a napirenden: a jövő évi költségvetés.

Ami azonban a városatyákat ily nagy számban való megjelenésre serkentette, az egy jelentős választási aktus: a város egyetlen politikai testülete, a központi választmány tagjainak megválasztása volt.

Egyszázötvenegy képviselőtestületi tagot hozott össze a központi választmány megalakításának ügye. Két névlajstrom forgott közkézen. Egyik a 48-as Körből került ki, amely kizárt minden más politikai érzelmi embert, csupán Bugyi főjegyzőt vette fel, azt is azért, hogy a választmánynak a rendkívül fontos és nagy felelősséggel járó teendők végzésére alkalmas és gyakorlott jegyzője legyen. A másik lista a többségben levő párt összeállításra volt, amely lista szerint négy bizottsági hely volt önként átadva a 48-as Kör komolyabb és előkelőbb embereinek.

Közéleti viszonyaink tárgyalásánál és közérdegeink intézésénél mindig a békés együttműködés eszméje vezetett bennünket. — Soha nem volt célunk kiszorítani a bizottságokból az odaváló elemeket, mert abban a meggyőződésben élünk, hogy a város dolgai intézésénél nincs különbség úr és paraszt, ilyen vagy amolyan politikai hitvallású ember között, ha azok a képviselők önzetlenül — városunk iránti igaz szeretettel szolgálják a város érdekeit. — Ennek a felfogásnak adtuk kifejezést most is, amikor tulerők tudatában, — bár mi is kirosztálhattunk volna minden más politikai nézetű képviselőt — nem tettük azt, hanem úgy, amint a politikai tisztesség, parlamenti és alkotmányos szokás hozza magával, négy bizottsági helyet önként biztosítottunk a másik tábornak.

Dicséretre legyen mondva képviselőtestületünknek, a túnyomó többség ezt a nézetet tette magáévá s a leadott 151 szava-

zatból csupán 52 szavazat adatott le a más politikai nézetű egyéneket kizárni akaró listával, míg 99 szavazat leadója a fönnebbiekben kifejtett felfogást vallotta magáénak.

Egyébiránt maga a közgyűlés minden jelentősebb incidens nélkül, a képviselőtestülethez illő komolysággal folyt le. — Szívesen konstatáljuk ezt, mert igaz örömmünkre szolgál, ha a régebben divott csúf személyeskedés és okvetetlenkedés helyett a higadtság és komolyság lesz úr a közgyűlés termében.

Napirend előtt Kőrös Gabor agyálatát fejezte ki a városház építési munkálatok megbízhatósága fölött. A főjegyző adta meg a megnyugtató választ, kiemelve, hogy az elfogulatlan művezető építész nyilatkozata szerint az eddig teljesített kőművmunka és anyag feltétlenül elsőrendű, s határozottan jobb a nagyvárosok munkájánál és építési anyagánál.

A központi választmány tagjaiul 3 évre megválasztottak: Balogh János, Bugyi Antal, Burián Lajos, Fábian Tóth István, Fekete Demeter, Futó Zoltán, Mátéffy László, Purjesz János dr., Soós Balint, Vecseri Sándor dr. Varga József, Zsoldos Ferencz mérnök.

A költségvetés tárgyalása előtt a közgyűlés megszavazott 500 koronát a munkás-gimnázium költségeire és 1800 koronát a ref. egyház Tóth József úcai kertjének partbiztosítására. Jelentéletlenebb törések és emelések után elfogadta és megállapította a közgyűlés a jövő évi költségvetést, melynek végeredménye az, hogy az 1911. évre köz-ségi pótdadónk ugyanakkora lesz, mint az idén.

Elfogadta a közgyűlés a tanácsnak azt a javaslatát, hogy a külterületen létesítendő olvasókörök költségeire 65000 kor. állami-segélyt kérjen a város, — elfogadta a múlt évi zárószámadásokat, — Kálpagos Sz. Lajosnak tíz havi szabadságidőt engedélyezett, s ezzel a 2 napos közgyűlés bezárult.

A társadalmi Morál.

Irta: Nagy Zoltán.

Korántsem elméleti nyargalás, még kevésbé unalom üző beszédtagy hanem komoly, igazán komoly kérdés az, a miről oly gyakran esik szó, hogy van-e társadalmi morál. Axiomákat, tantételeket nem sorolunk fel most és holmi vallási erkölcsi és nevelési rekvizitumok helyett a modern felfogás szerint próbáljuk megállapítani nem a kérdést, hanem ennek ellenkezőjét, hogy mikor nincs morál és csakhamar reá jövőnk, hogy mikor nem lehet morál. Azt szokták erre felelni, hogyha elveszett a becsület, a tisztesség, akkor nincs morál. Igaz, nagyon igaz, de ismét elméleti ultra térünk, mi pedig tényeket, okokat vagy legalább is jelenségeket keresünk, a melyekből a morál hiányára következtetünk. Fordítsuk meg a kérdést és úgy tegyük fel, hogy micsoda tényezők okozzák a vesztét, pusztulását a morálnak, hátha így hamarabb célhoz jutunk. Kettőt ragadunk ki ezen tényezők közül kártáráról, itálról nem beszélve: kettőt, a melyek egymással szemmi összefüggésben nincsenek sőt a dolog úgy áll, hogy a kettő közül az egyikre nézve az a baj, ha van, a másikra pedig, ha nincs. Ez a kettő a pénz és asszony. Mikor mind a kettő a másé, egy idegen harmadiké és a mikor ezeket megszerezni igyekszünk.

Vegyük csak a pénzt először. Letagadhatlan hogy minden törekvés erkölcsi ragyogója csak a pénz, az a minden, a miért mindent megszerezni lehet: az az egész, a melyben annyi parány és nagy egyesül. Ezért küzd az ember. És a hogy küzd, a mint megszerezni annak van törvényes erköl-

csi, társadalmilag elfogadott megengedett vagy túrt alakja a mind-mind belegyömöszölhető a morál fogalmába, csak a mi ezen a szűk vagy tág körön kívül esik és abból a keretből mintegy kilóg az az immoralis. De még akkor sem absolute, hanem relative Mert bármennyire igaz is legyen, hogy a pénznek nincs szaga, bizonyos pénzszerzés valósággal bünt terjeszt, a melyet paragraffussal dezinficiálni nem lehet.

Másrészt — és most vegyük a másikat, asszonyt a minden földi javak között legdrágább asszonyt, legtöbbször nem a mi asszonyunk, a mit megszerezni igyekszünk. Ne méltóztassék mindjárt a közönséges értékmérőre: a pénzre gondolni, mikor az értéket, a becsét hozzuk a pénzzel kapcsolatba. Legtöbbször nem is a pénz az ellenérték hanem ennél több, értékeesebb a becsület, a tisztesség, a jellem, mint a melynek éppen ezért pénzbeli egyenértéke nincs. Ahány példa annyi eset igazolja azt, hogy mi mindent nem áldozott fel és tett tönkre egy-egy ember az asszonyért. Ne méltóztassék azonban szó szerint értelmezni ezt a szót, hogy asszony; jelenthet ez szenvedélyt, erotikumot avagy éppen érzékiséget is.

És most a nagyforgatagban, amit világnak nevezünk és ezen belül csak abban a körben is, amelyben ki-ki társadalmilag él, nem tud-e olyan esetekről, amelyeknél külön a pénz, külön az asszony legtöbbször együtt mind a kettő terem elő olyan helyzetet, amely kifogás alá esik a társadalmi morál tekintetében. És hogyha egyszer kifogás alá esik, akkor bizávt elmondhatni, hogy adott esetben nincs is morál. A mint, hogy igaz.

Azt valahogy, sőt semmiképpen ne méltóztassék ám hinni, mintha mindez, ami e körben és ily vonatkozásban tudott vagy hallott eset, akkor bizávt több és más nincs is. Dehogy, dehogy. Az az ezerfűlű és ezersemmi világ még mindig kevesekről tud, ha hogy a száradattal hét vármegye vízi és székalmát el is lehetne hajtani, Csakhogy a képmutatás első tantárgya az élet iskolájának, a szemforgatás megfizethetetlen erőly a köztapasztalat szerint és a morál levendula szaga ósdi felfogás csupán, amelyes emlegetni még nem bűn ugyan, de tapintatlanság, ha éppen nem kiméletlenség, minduntalan azzal hozakodni elő. Azt hiszem van abban valami megnyugtató azt el hinni, hogy társadalmi morál van, na erre a megnyugvársra nem is akkor jövőnk rá, mikor színvalóságban látjuk adott esetekben azt, ami nincs.

És ekkor, de csak akkor nem győzünk eléggé forgatni szemünket, alig tudunk hova lenni az ámulattól, megerőltetjük az emlékeztünket is és saadja gyanu kísérő embertársaink minden cselekedetét ha nem éppen születésükől kezdve; hogy mit fedeztünk fel másokban valami inmorálist. Másokban, de csak másokban, hogy ezáltal mi különbönek latassunk. És magunk? Lapidunk, sunyitunk? bámulatba esünk mi, mi a morál prédikátorok mi a morálcsozók.

Mert hát az a kötelességünk és ezt parancsolja a társadalmi morál.

Ujdonságok.

Szentes, 1910. december 4.

U r á n i a.

A következő vasárnap, dec. 11-ikén tartja az Uránia szentesi fiókja negyedik előadását, melynek érdekfeszítő tárgya lesz az Orosz-Japán háború. Csak a legnagyobb elismeréssel emlékeztünk meg e helyen is ezekről az előadásokról, melyek a mellett, hogy a legminimálisabb és a szegényebb néposztály, valamint az itteni tanuló ifjúság által is könnyen megfizethető belépődíjak mellett a legérdekesebb és szórakoztató látványosságot nyújtják a közönségnek, bizonyos műveltség terjesztő és tanulságos hatást is gyakorolnak, mivel szemléltető módon ismertetik az idegen népek és világrészek

sajátságait, szokásait, különlegességeit, vagy a világtörténelem véres és borzalmas eseményeit.

Tulajdonképen ez az üdvös és hasznos cél adta meg az indító okot a helyi társadalom vezető férfiai által is melegen felkarolt ezen előadások rendezéséhez s ez a cél gyakorol a nagyközönségre is oly nagy vonzerőt, hogy az előadások a közönségnek Szentesen talán még soha sem látott érdeklődése és részvétele mellett folynak le.

Igy a legutóbbi vasárnapi előadáson, amidőn a rendezőség a belépő jegyeket csupán a rendes üldöhelyekre a póthelyek kizárásával, az állóhelyekre pedig a tolongások elkerülése végett csak korlátozott számban adta ki, — temérdek ember volt kénytelen visszafordulni, nem juthatván be a színházterembe. — Épen ez a körülmény indította arra a rendezőséget, hogy a jövő vasárnapon két előadást rendez. Ez alkalommal mint már említettük az orosz-japán háború kerül színpadra közel 200 álló és 24 mozgó képpel s hogy ez iránt mily érdeklődés mutatkozik, az mutatja leginkább, hogy már e héten hétfőn az összes helyek le voltak foglalva.

Nagyon helyes tehát, hogy a rendezőség a közönség igényeit kettős előadások tartása által törekszik kielégíteni, legalább így a ritka látványosságban minden érdeklődő részesülhet.

A kettős előadásról a következő értékelést kaptuk.

Az egyik előadás a rendes időben délután 4 órakor, a másik előadás pedig este pont 8 órakor kezdődik. Az esti előadásra is az eddigi helyarok érvényesek, fontos azonban, hogy a már eddig megváltott jegyek kizárólag csak a délutáni előadásra érvényesek, előjegyzések azonban az esti előadásra is eszközölhetők Banyai József utoda üzletében. Mindkét előadás teljesen azonos szöveggel és képekkel tartatik, s mindkét előadás pontosan kezdődik a jelzett időben, azért jól teszi a közönség, ha ideje korán megjelenik, mivel az előadás természeténél fogva a felolvasások kezdete után az ajtók lezártnak 3 órakor, Ki be járni az előadás tartama alatt nem lehet. Mint halljuk még egy ötödik előadást és tervez a rendezőség, mely egy hét múlva tartatnék ugyancsak vasárnap s a melynek tárgya: *Hogy a mulla tunk című rendkívül mulattató és kellemes darab.* Erről legközelebb.

— **Tisztviselők öröme.** Meghozta a Jézuska a 25000 koronát, mely a 2 millió államsegélyből Szentes város tisztikarának fizetésjavítására van a kormány által engedélyezve. A miniszter felhívja a városi közgyűlést, hogy az egyes tisztii állások fizetésjavítására vonatkozó dotáció szétosztására nézve az eddig érvényben levő 62000—1910. számú miniszteri utasítás rendelkezésének szigorú figyelembe vételével hozzon határozatot s azt a törvényhatósági bizottság útján hozzá terjessze fel. Mint halljuk, e tárgyban a polgármester — talán december 12-re, — de mindenesetre oly időben fog közgyűlést egybe hívni, hogy a határozat még a december végén tartandó vármegyei közgyűlésen felülbíráható legyen. A fizetésjavítást tehát csak január vége felé fogják a tisztviselők megkapni.

— **A pénzügyminiszter a bankszabadalomról.** L u k á c s László pénzügyminiszter a bankszabadalomról szóló törvényjavaslatról

a következő fölvilágosítást adta: — Akárki mit mond, bizonyos, hogy ez a javaslat biztosítja a készfizetés lényegét. Az Osztrák és Magyar Bank köteles minden rendelkezésére álló eszközzel gondoskodni arról, hogy jegyeinek a külföldi váltók árfolyamában kifejezésre jutó arányegyenértéke, a koronaérték törvényes pénzlába paritásának megfelelően, állandóan biztosítva maradjon. Ez a lényeg, a többi csak forma s á g. Igaz, hogy a paritásról eddig is gondoskodott a közös bank, de nem volt kötelessége ezt megtenni. Most azonban a javaslat következtében a kötelessége a paritás fönntartásáról gondoskodni, mert ha nem teszi meg, elveszíti a szabadalmat. Itt tehát a megtorlásról is gondoskodik a törvény. Azzal a kötelezettséggel tehát, hogy az arányegyenérték a paritásnak megfelelően biztosítottatik és a javaslat a büntetőeljárást is megállapítja, a készfizetés lényegét is biztosította, mert kétségtelen, hogy a bankszabadalomnak főállása érdekében is, végre fogja hajtani a törvény intézkedését, a maga érdekeit tehát okvetlenül biztosítani fogja. Hátra volna még a formai rész: a készfizetés megkezdésének kötelező biztosítása. Kétségtelen azonban, hogy a bank maga fogja kérni a kötelező készfizetést. Hogy miért, azt is megmondom. Mert a közönségnek és magunknak az osztrák pénzügyi köröknek is aggodalmuk lesz a készfizetés megkezdése dolgában és sürgetni fogják a készfizetés tényleges megkezdését. És e szorgalmazás elől a bank ki nem térhet, mert ez a bank megbízhatóságának kérdése. A bank tehát alkalmasint maga fogja kérni a készfizetés kötelező megkezdését, amire nézve kedvező a javaslatnak abbéli intézkedése is, hogy a kormányzótanács elhatározásába a két kormánybiztosnak semmi beleszólása sincs. Erről a két kormány három nap alatt értesíti a parlamenteket, melyeknek négy hét alatt kell határozniuk a bank javaslatáról. Tisztán és kizáróan tárgyalagos alapa kellett helyezkedni. Ez a szerencsésnek mondható fordulat megtörtént és az meggyőződésem, hogy a készfizetés kötelező megkezdését sikeresebben biztosítani nem lehetett.

— **Nem emelkedik a pótdó.** Öröndetes hír ez, ha elgondoljuk, hogy az 1911-ik évi költségvetésbe olyan rendkívüli kiadások is szerepelnek, minő: a városi utca-szabályozási munkálatok elkészítésének költségei 4000 koronával; a népszámlálás költségei 5000 koronával; s az új városház építési költségeinek törlesztési hányada, ezenkívül a műtépítési költség többlete, mely a pótdó 4—5 százalékat teszi ki. Mindezen rendkívüli kiadások dacára azonban a pótdó kulcs nem haladja meg az 1910-ik évit s a polgárság adóterhe az 1911. évben semmivel sem emelkedik. A költségvetésnek ilyen takarékos, de a modern fejlődést még sem akadályozó szakszerű összeállításáért méltán illeti elismerés dr. M á t f f y Ferenc polgármestert. B u g y i Antal főjegyzőt és P a p i p László főszámvévőt, akiknek gondos és körültekintő munkája tette lehetővé ezen kedvező eredményt.

— **Útátvétel.** A Széchenyi-útnak a vámháztól — a Kurcai hidig terjedő útszakaszának átvétele a napokban történt meg. Ennek az útszakasznak a kiépítését ugyanis Szentes város vállalta magára s tekintettel az óriási forgalomra, a volt Kongo-úttal *Makadám-ra* változtatta át. Az átvétel alkalmával hiányok

nem merülven fel, azt a város részéről, műszaki szempontból tekintve, C s e u z Béla főmérnök vette át. Az útépitését Alt Miksa kir főmérnök, az államépítészeti hivatali ki-rendeltség főnöke vezette. Mi a magunk részéről az út kérdéséhez csak azt tesszük hozzá, hogy az út szemmel láthatólag is kitűnően van megépítve. Alkalmas és az itteni óriási forgalom lebonyolítására. Az e fajta utak azonban állandó gondozást igényelnek, különösen nedves sáros időben. A makadám rendszerű utak egyáltalán nem tűrik magukon a bokáig érő sarat és pocsolját. Az út burkolata elázik s a kerekekre ragadt sár felszedi a kavicsot s ilyen gondozás mellett, — melyben az út most részesül, rövid időn tönkre fog menni. Bizony erről az útról, — ha azt akarjuk, hogy út maradjon, minden 4—5 napon le kell tisztítani a sarat és homokolni kell.

— **Jegyzők és a bünyügyi nyomozások.**

A királyi ügyészeknek a nyomozó hatóságokkal, jelesül a községi előjáróságokra bízott bünyügyi nyomozásokkal rendszerint foganatosított községi jegyzőkkel való sürűbb és behatóságosabb érintkezése kívánatosnak mutatkozott, miért is a belügyminiszter az igazságügyminiszter megkeresésére akkép intézkedett, hogy a királyi ügyész a jegyzői napok helyesebb járási tisztii értekezletek megtartásáról hivatalosan értesítsék oly célból, hogy azokon megjelenhessék és a jegyzőkkel bünyügyi nyomozási ügyekről a megbeszéléseket folytathasson. E révén módjokban áll ezentul az ügyészeknek hogy észrevételeiket és kívánásaikat a nyomozó közegekkel szóbelileg közöljék megértésük és viszont a felvilágosításért hozzájuk fordulónak a kellő utbaigazítást rövid uton megadják.

— **Agyonlőttek egy legényt.** Csak nem akar a betyár virtus kipusztulni a mi népünk-ből. Sőt mintha jobban grasszálna mint ezelőtt. Az útcái járdákon, — különösen asszony népnek, — alkonyatkor alig lehet végig menni a nélkül, hogy inzultusoknak ne volna kitéve. Duhaj legények fogják el ötös-hatas sorokban a járdát s kénytelen a rípkő megjegyzéseket szó nélkül eltűnni, hogy a tettelegességet kikerülje. Ez a fajtájú publikum alkotta a Huszár korszakban is, hó 4 én tartott s k o p p a s z t ó k - b a l j a n a k elnevezett duhaj-cécc erősebb nembeli részét. A győnédebb nemet a koppasztó hölgyek képezték. Jól ment a mulatság egész hajnal három óráig, midőn két legény egy leányon összeveszett. A T a k á c s Balint és M e z e i Mihály rendőrök-ből álló őrszart is benézett a bába s alighogy belépett, a két vetélytárs közt elkezdődött a verekedés. A rendőrök valahogy szétválasztották őket. Meghallotta azt Gilicze István hogy egyik barátját a rendőrök kitesékeltek a folyósóra, roppant dühbe gurult s megtámadta a rendőröket. Segítségére sietett a koppasztó fiatalság egy része s nem sokára sörös palackok, szódás üvegek repültek a rendőrök fejéire. Mezei rendőr mikor látta, hogy ennek fele sem tréfa, társat cserben hagyva, c f u t o t t, mint ő mondja segítségért. Szegény Takacs Balintnak e közben mind súlyosabb lett a helyzete, ütötték-verték, elvették tőle saját kardját, s azzal kaszaboltak. Élete megmentése végett elővette 12 milliméteres revolverét, egyet, a padozatba lőtt s midőn a tömeg erre sem engedett Gilicze Istvánra lőtt, őt a bal vállán találva. Erre még magasabb fokra hagott a legények dühe. A már lerokadt T a k á c s Balint ekkor Gilicze István hasába lőtt. A legény rövid néhány pillanat múlva kiszenvedett a tömeg pedig szétoszlott. Az áldozatot, valamint a félig agyonvert rendőrbeteviték a megyei közokrházba. A rendőrség részéről a bűneset s annak okozói kiderítése céljából azonnal megindult a legszéle-

sebb körü vizsgálat. A főbb felbujtókat még e reggeli órákban összefogdosta a rendőrség; miközben csodálatos felédésnek jött nyomára. A közönség közt ugyanis elvannak terjedve az a nézet, hogy a rendőrnök nem szabad fegyvert használni s ennél fogva a legények körül néhányan összebészélték, hogy a rendőrtörök meg fogják uralni; az összeküvés azonban szomorúan végződött, mert a rendőri fegyver használatnak egy ember adata lett. A főcinkosokat, nev szerint: Farkas Tamás, Farkas János, Kovács László, Kovács Lajos, Fekete Bilint, Bodnár István, Székely Kálmán, Trencsik Jánost hatóság elleni erőszak büntette miatt letartóztatta. Letartóztatta továbbá még Hajdú János, Mutat Mihály, Székely Tóth Mihály, Bagi Ferenc, Vincze György, Martók Imre, Vecseri Antal és Török Imrét mint bünszegkedőket. A szesz karavánát ma reggel szállította be a rendőrség a szegedi kir. ügyészség fogházába. Takacs Bilint rendőr, bár még láza van, — valamivel jobban érzi magát. Mezei Mihály rendőr pedig lemondott állásáról.

— A önkéntesi jog korlátozása. Az állításköteles kor elérése előtt önkéntes belépés után a közös hadseregbe besorozott hadköteles az egyévi önkéntesi szolgálatra képesítő felvételi vizsgát le nem teheti. Így rendelti ezt a cs. és kir. közös hadügyminiszter 1910. évi 1680. számú határozata. A véd-törvényi utasítás I. rész 65. szakasz 3. pontja alatt foglalt rendelkezés ugyanis, mely szerint az egyévi önkéntesi szolgálatra képesítő vizsgára való bocsátás annak az évnek március havi 1-je után, melyben a jelölt 21. életévét betölti és a besorozás után nincsen megen-gedve, a törvényesen besorozott összes hadkötelesekre vonatkozik. Az önkéntes belépés után besorozott hadköteles azonban, akit alkalmatlansága miatt még az állításköteles korba való belépés előtt bocsátanak el a közös hadseregből, annak az évnek március havi 1-je, melyben 21. életévét betölti, az egyévi önkéntesi szolgálatra képesítő vizsgát teheti.

— A mezőgazdasági hitel. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek december 11-én tartandó közgyűlésére Mendl Jeromos indítványt nyújtott be a »Mezőgazdasági Hitel« ügyében. Indítványa, — amelyet tárgyalni is fognak — így szól: Tekintettel arra, hogy Magyarország közgazdasági jellege legelső sorban mezőgazdasági; tekintettel arra, hogy a mezőgazdaság érvényesülése és boldogulásának eddig legnagyobb nehézsége és akadályai a tőkeshiány; tekintettel arra, hogy az állam nemcsak legfőbb érdeke, hanem — Magyarországon sokkal inkább mint máshol — hivatása is, hogy kezdeményezze és hozzájárulása által segítsen azon bajokon, melyek alatt a mezőgazdaság elvészthatatlanul nyög: javaslatom: Intézzon az OMGE abból az alkalomból, hogy az Osztrák-Magyar Bank és annak adómentes bankjegy kontingense a törvényhozás napirendjére kerül, egy felirattal, mely oda konkludálna, hogy a felemelendő kontingensből kétszáz millió korona az Osztrák-Magyar Bank jelzáloghitel-osztályának mostani 300 millióról 500 millióra emelendő kontingensének átutaltassék.

— Az Orosz-Japán háború című látványos darabról — mint Uránia című külön cikkünkben erről részletesebben is írunk — vasárnap este 8 órákor egy második előadást rendez a városi színházteremben az Uránia vezetője azok részére, kik a délutáni előadásra már nem kaphatnak jegyet. A délután 4 órákor kezdődő előadásra már az összes ülőhelyek elkeltek, — esti előadásra jegyek mai naptól kezdve válhatnak Bányai József utóda Kossuth-téri üzletében.

— A rekord. Pap Korpá Mihály sővényházi 32 éves ember minden tekintetben rekordot ért el nem csak abban a tekintetben, hogy tíz esztendő alatt éppen tízszer volt büntetve és nyolc és fél évet ült lopás, csalás, és sikkasztás miatt, hanem abban is, hogy alig két hónap letorgasa alatt nyolc rendbéli csalást és két rendbéli lopást követett el, ami miatt ma vont a felüljárásra a bíróság. Csinos kiállításában Pap Korpá Mihály és jól festhetett rajta a vasúti váltoéri egyenruha is, a mibe kiöltözve a csalásokat elkövette, mert két leányzó is akadt aki egy-kettőre szívesen összekötötte volna az életét vele s talán már boldog pár is lennének, ha a véglegény a jegykendőket el nem lopja, vagy ki nem esalta volna. Mert azt meg kell adni, hogy nem közönséges eszű ember volt Pap Korpá Mihály és könnyű módon tudott a tanyai nép nyelvén beszélni, különösen az asszony-felével. Majd szeretszavására kért kölcsön, majd a rokonsággal való ismerkedés ürügye alatt pumpolta meg a jó nént, de bebetér a tanyai kocsmákba is, és jómódú iparosnak adva ki magát, nemcsak potyázott, hanem még esernyőt is kért kölcsön, hogy a nap nagyon meg ne süsse. Beismerésben volt a vádolt, a sértettek pedig maguk is pirongtok, mikor együgyűségüket kellett bevallani, amelyet a család kihasznál. A bíróság négy évi börtönbüntetésre ítélte Pap Korpá Mihályt.

— Öngyilkossági kísérlet. V a r g a Mária 18 éves szép fiatal lány öngyilkossági szándékból gyufaoldatot ivott. Nyomban beszélték a vármegyei közpórházba, a hol gyógykezelés alá vették s talán sikerül megmenteni az életnek. Tettének okára vonatkozólag minden felvilágosítást magtagadott, sőt még az orvoságot is úgy kellett erőszakkal belé önteni.

Bőrbajokat,

bőrkiütéseket, dagasztásokat és sebeket, a melyek **vér-szegénységből** erednek és nem akarnak gyógyulni, a

Scott-féle Emulsió

szüntet meg legjobban. A legtisztább alkotórészek, a melyek izletes módon könnyen emészthető krémé egyesítelenek a kiváló **Scott-féle eljárás** által. a

Scott-féle Emulsió-t

a legkiválóbbá tették és kétségbevonhatatlan bízónévet biztositottak számúrnak ezeknél a bajoknál.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

a legkiválóbb. Egy eredeti üveg ára 2 K. 40 fillér.

Kapható minden gyógyszerben.

A csorasznya.

Az első gyümölcs a mely asztalunkat díszíti és általános örömmel udvözölletik a csorasznya. Minden gyümölcsekben alkalmas talaja talál, a fa nem világos, talaj és gondozás tekintetében gyorsan és vidáman fejlődik korán hoz termést és gyümölcs minden piaccon örvend kitűnő keresletnek, a hol valóban szép és nemes fajták ajánlatnak, a kereslet rendszerint fölülmúlja a rendelkezésre álló készletet. Vallalkozó földbirtokosok ezért néhány esztendő óta a csorasznya-ültetvényeket élénk figyelemben részesítik, természetük a nagy városok városok közöttük jó árak mellett kitűnő kellelődségre talál. A csorasznyát már az ősidőkben is mint gyümölcsfát ismerték és ültették: Theophrast, Plinius és más történetírók említik Lucullus, Christus előtt 78 évvel Cerasus (Pontos) városából hozta Romába s onnan származik botanicus neve: Cerasus is A csorasznya ősfaja az Európában vadon előforduló és valószínűleg Kis-Ázsiában származó Cerasus Avium az aprógyümölcsű madár-csorasznya a melyből az évszázadok

folyamán a mai nemes és nagygyümölcsös jözü díszfajták tenyésztettek. Mint a legszebb és legnemesebb fajták a következők érdemeinek megemlíttet:

Germerdorfi óriás, Igen nagy fekete-barna, tömörhúsú A legszebbek egyike.

Böttner-féle késcivörös rokkogós, Igen nagy, vörös és sarga színű, kitűnő piaci gyümölcs.

Karanszebesi. Ismert igen jóles fekete nagy tömörhúsú díszfajta.

Badacsonyi óriás, Igen nagy, fekete gyümölcsöket hoz rendkívül betermő és ezért általános elterjedésre méltó.

Hedelfangi óriás. Nemes tömörhúsú, igen nagy fekete-piros elsőrangú csemegégyümölcs.

Magyar óriás. A germerdorfi óriáshoz hasonló nagy sötétvörös gyümölcsökkel. Szállításra a legjobb tulajdóságokkal bír.

Bettenburgi szivics eresznye. Nagy, barna fekete, puhahúsú kitűnő gazdasági gyümölcs.

Eszéki fekete Szlavóniában domináló kitűnő minőségű piaci fajta.

Fehér nagy ropogós. Világossárga kiválóképpen ajánlható kemény húsú fajta. Befőzésre a legjobb.

Eghajlatunk alá az imént felsoroltak lennének a legszebb és legjobb fajták, miután eddig mindenütt kitűnő terméseket eredményeztek. Műhle Árpád falközi telepezen fajtákat törpe-, fél- és magastörzsalakban nagy mértékben kultiválja, elősegítendő általános elterjedésüket. Gyümölcsözők létezésénél első sorban a félmagastörzsi fa volna tekintetbe veendő, a mennyiben kitűnően bevált gondozása és aratása kényelmesebb, mint a magastörzsi fűc, A gyümölcsfélék stabilban most a félmagastörzsi fa részéről mindenütt előnyben, miután korábban term és könnyebb, kényelmesebb és alaposabb gondozást tesz lehetővé.

Felolós szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

kiadótulajdonos a »Szentés és Vidéke« könyvnyomda

Kánvási Balint

örököséi I. ker. Klauzál-utca 11. számú házuk örök áron szabadkézből eladó. Értekezni lehet fentírt szám alatt; vasárnap és heti piac alkalmával.

5—1

Szentés város polgármesterétől.

9678—1910. sz.

Hirdetmény.

A képviselőtestületnek 61—905. sz. határozata alapján a transversális műút mellett felsőreten levő I hold 742/1600 és I hold 496/1600 négyzetögl területű szántó föld 1910. évi december hó 20-ik napján délelőtt 9 órákor a helyszínen tartandó nyilvános szóbeli árverésen örök áron elfog adatni. Az árverés alkalmával a vételár 1/3-ada az árverésre kiküldött gazdasági tanácsnok kezéhez lefizetendő.

A részletes eladási feltételek és a helyszínrajz a gazdasági tanácsnoknál, hivatalos órák alatt betekinthező.

Kelt Szentés város tanácsának, 1910. évi november hó 24. napján tartott üléséből.

Dr. Mátéffy polgármester.

3—1